

Prof.dr Nedžad Bašić, redovni profesor, naučni savjetnik Evropskog defendologija centra, Banja Luka

POSLUŠNOST I POBUNA HOMO SAPIENSA (III)

„Ako ostajete neodlučni samo zato što se plašite da ne pogriješite, onda definitivno griješite“ (J. P. Sartre)

Zašto se čovjek ne buni protiv nepravde, laži, korupcije, propagande, sopstvenog omalovažavanja i licemjerstva koje ga okružuje i čini mu njegov život preteškim da bi imao ikakvu nadu da će mu to otvoriti bolju perspektivu u vremenima koja dolaze. Zašto se čovjek ne buni protiv sopstvenog siromaštva, gladi i bezperspektivnosti i nasilja koje se provodi nad njim? Ima li snage i volje homo sapiens pobuniti se sam protiv sebe i spasiti se od ništavila koje mu prijete?

Na samom početku 21 stoljeća, pokornost i poslušnost vladaru i bogu (crkvi) oslobađa homo sapiensa od svake društvene odgovornosti što mu donosi određene udobnosti i brojne egzistencionalne pogodnosti. Čovjek odsustvo sopstvene pobune doživljava kao nužnost sopstvenog preživljavanja što je određeno njegovom biološkom potrebom, a ne njegovim razumom i voljom da se pobuni protiv okruženja u kojem živi. U biološkoj potrebi preživljavanja on nalazi čvrst alibi za prihvatanje sopstvene neslobode kao duhovnog stanja u kojem se nalazi na početku ovog milenijuma. S druge strane, nužnost njegovog preživljavanja istovremeno oslobađa gravitacionu silu pobune čovjeka protiv pokornosti i poslušnosti, kao mračne duhovne praznine, u kojoj nema prostora za život i slobodno mišljenje homo sapiensa. Time se pokornost i poslušnost homo sapiensa prema vladaru i bogu neminovno susreću u nepomirljivom zagrljaju sa pobunom čovjeka u samoj njegovoj ličnosti, gdje sukob između moći vladara i boga i snage slobodnog mišljenja čovjeka, izrasta u glavnu odrednicu vremena u kojem živimo, gdje još uvijek nema odgovora zašto se čovjek ne buni protiv samog sebe.

U tom susretanju pokornosti i poslušnosti prema moći vladara i boga i pobune protiv duhovne praznine, razum čovjeka se pretapa u njegov sopstveni interes kao religiozni zanos u kojem strasno poriče snagu sopstvene slobode i slobode sopstvenog mišljenja. Odbacujući gravitacionu silu unutarnje pobune protiv duhovne praznine, homo sapiens postaje strasni konformista sa racionalnim egoizmom stvarajući svijet političkog cinizma i mračnjaštva u kojem je sve dozvoljeno što je u interesu njegovog preživljavanja i njegove religiozne poslušnosti vladaru i bogu. U tom unutarnjem dualnom odnosu homo sapiensa nema mjesta nikakvom moralu ni empatiji za druge, što vodi u totalnu otuđenost čovjeka.

U triangularnom savezu poslušnosti, duhovne praznine i cinizma stvara se prostor za stvaranje fanatičnog autoritarnog populizma (nacionalizma) što sve otvorenije gura ka stvaranju totalitarnog teokratskog režima što vodi apsolutnom trajnom podčinjavanju volje i slobode čovjeka vladaru i bogu (crkvi).

Apsolutna poslušnost čovjeka stvara strast za uništenjem slobodne volje homo sapiensa što čini „stvaralačku strast uništenja, strast bez početka i kraja“ u kojoj radost uništavanja slobode čovjeka prerasta u temeljnu odrednicu autoritarnog naci-populističkog režima čija unutarnja dinamika vodi stvaranju autoritarne naci-populističke države u kojoj svaka naredbe vladara i boga (crkve) nije ništa drugo do politika prezira prema čovjeku koja se provodi kroz osmišljenu strategiju represije i propagande. Pokornost i poslušnost prema vladaru i bogu (crkvi) izrasta u pitanje „patriotizma“ što s velikom lakoćom prerasta u spremnost da se počini zločin koji time postaje uzvišeni cilj nacije-države.

U tom triangularnom odnosu između vladara, crkve i države, gubi se svaki trag slobodnog razmišljanja i slobode homo sapiensa. Tamo gdje su otvoreni prostori za slobodno razmišljanje homo sapiensa rađa se opasnost koja prijete unutarnjoj političkoj, duhovnoj i materijalnoj kohezivnosti tog „svetog trojstva“ i ta opasnost mora biti uništena. Crkvene propovjedi, politička propaganda i državna korupcija, temeljno uništavaju gravitacionu silu pobune čovjeka protiv pokornosti i poslušnosti, kao mračne duhovne praznine, što ih čini glavnim polugama stvaranja državnog terora i „patriotizma“ kao glavnih brana pobuni homo sapiensa. Svaka sloboda mišljenja i solidarnost između ljudi mimo kontrole vladara, države i boga (crkve), nije ništa drugo do jeres i neoprostiv zločin protiv sopstvene nacije i države. Stvara se svijet lišen svih ljudskih mjerila i osjećanja pravičnosti, svijet opće krivice i svijet bez odgovornosti i bez ikakvih skrupula, svijet u kojem samo nasilje nad slobodom i slobodnim mišljenjem čovjeka ima određujuću vrijednost za populističku autoritarnu strukturu vlasti u 21 stoljeću.